

**Institution för hälsovetenskaper
Tandhygienistprogrammet 120 poäng**

Oral hälsa kurs 17
C-uppsats

**Skillnader i upplevelser av tandhygienistutbildningen
mellan nyutexaminerade tandhygienister födda utomlands
och födda i Sverige**
– en enkätstudie

Datum för examination: 2007-05-29

Författare: Wiam Amairi Sarah och Lejla Sallahu

Handledare: Pia Andersson

Examinator: Peter Lingström

Skillnader i upplevelser av tandhygienistutbildningen mellan nyutexaminerade tandhygienister födda utomlands och födda i Sverige

– en enkätstudie

Författare: Wiam Amairi Sarah och Lejla Sallahu

Handledare: Pia Andersson

Empirisk studie

2007-05-29

SAMMANFATTNING

Studien syftar till att undersöka skillnaderna i upplevelse av tandhygienistutbildningen mellan nyutexaminerade tandhygienister födda utomlands och födda i Sverige. En kvantitativ studie har genomförts. Enkäter skickades till samtliga nyutexaminerade tandhygienister (n=162) år 2006 i Sverige, förutom nyutexaminerade tandhygienister i Karlstad som är en distansutbildning. Antalet som besvarade enkäten efter påminnelse var 102 respondenter, 24 födda utomlands och 72 födda i Sverige. Enkäten innehöll 20 öppna och slutna frågor.

Resultatet från studien visade att det inte fanns någon signifikant skillnad mellan respektive grupp angående upplevelse av tandhygienistutbildningen. Majoriteten svarade att lärarna var tillmötesgående och att det råde en bra sammanhållning mellan kurskamraterna. Respondenterna uppgav att kommunikationen mellan lärare och kurskamraterna i stort sett var positiv. De båda undersökningsgrupperna gav det sammanfattande omdömet att utbildningen i stort sett motsvarade deras förväntningar.

Slutsatsen från denna studie är att de nyutexaminerade tandhygienisterna födda utomlands och födda i Sverige upplever tandhygienistutbildningen positiv.

Nyckelord: Bemötande, Kommunikation, Mångkulturalism, Tandhygienistutbildning

The differences of the experience of the dental hygienist education between newly examined dental hygienists born abroad and born in Sweden

- a questionnaire study

Authors: Wiam Amairi Sarah and Lejla Sallahu

Supervisor: Pia Andersson

Empirical study

2007-05-29

ABSTRACT

The aim of this study was to examine the differences in experience of the dental hygienist education between newly examined dental hygienists born abroad and born in Sweden. A quantitative study was performed.

The questionnaire was sent out to all dental hygienist (n=162) examined in Sweden 2006, except newly examined dental hygienists in Karlstad University which is a distance education. The number who answered after the reminder was 102 respondents, 24 born abroad and 78 born in Sweden. The questionnaire contained 20 open and closed questions.

The result of this study showed that there was no significant difference between respective groups concerning the experiences of the dental hygienist education. The majority answered that the teachers were accommodating and that a good solidarity existed between the classmates. The respondents stated that the communications between the teachers and classmates were positive. Most of the respondents in respective group find that the education fulfilled there expectations.

The conclusion of this study was that the majority of the newly examined dental hygienists 2006 had a positive vision about the dental hygienist education.

Keyword: Communication, Dental hygienist education, Multicultural, Treatment

INNEHÅLLSFÖRTÄCKNING

INLEDNING	1
Tandhygienistutbildningar i Sverige	1
Invandringen till Sverige	2
Begreppet invandrare	2
Integration	2
Kommunikation	3
Bemötande	3
Kultur	3
Etnisk mångfald inom högskolan	4
SYFTE	4
MATERIAL OCH METOD	4
Statistisk bearbetning	5
ETISKA ASPEKTER	5
RESULTAT	6
DISKUSSION	10
SLUTSATS	11
REFERENSLISTA	12
BILAGA 1	
BILAGA 2	

INLEDNING

Tandhygienistutbildningen syftar till att ”utbilda studenter som är väl förberedda att medverka i dagens och morgondagens tandvård, ur ett nationellt och internationellt perspektiv, samt ge förutsättningar för fortsatta studier inom oral hälsa” [Kristianstad Högskola 2006].

Kompetensen hos en legitimerad tandhygienist finns inom tre områden: munhälsa i teori och praktik, forskning, utveckling och utbildning samt samverkan och ledarskap [Socialstyrelsen 2005]. Synsättet inom hälso- och sjukvård samt tandvård har sin grund i de etiska principerna: autonomiprincipen, godhetsprincipen, icke-skada-principen och rättvis principen. En tandhygienist skall i sin yrkesutövning i förhållande till patienten och kollegor ha en humanistisk människosyn, som innebär respekt för människan.

Tandhygienisten får inte låta sig påverkas av etnisk tillhörighet, politisk åskådning, kön eller samhällsställning. Förhållandet skall genomsyras av empati och ansvarstagande [Sveriges Tandhygienistförening 2006]. Tandhygienistens roll stärks stegvis med en stigande professionalisering och självständighet [Björngren 2005]. Det är viktigt att detta synsätt grundläggs redan i grundutbildningen till tandhygienist.

Tandhygienistutbildningar i Sverige

Det finns sammanlagt åtta tandhygienistutbildningar i Sverige: Falun, Göteborg, Jönköping, Karlstad, Kristianstad, Malmö, Stockholm och Umeå. Enligt Högskoleförordningen SFS 1993:100 kan studenten avsluta tandhygienistutbildningen efter 80 poäng och få ut sin yrkesexamen för att därefter ansöka om legitimation hos Socialstyrelsen. En möjlighet att läsa 120 poäng finns på samtliga utbildningsorter, antingen sammanhängande eller genom ett påbyggnadsår utöver 80 poäng [Högskoleverket 2006]. Studenter som läser 120 poäng alternativt 80+40 poäng kan ansöka om kandidatexamen [Karlstads Universitet 2004; Kristianstad Högskola 2006]. Huvudämnet i tandhygienistutbildningarna benämns oral hälsa vid flertalet studieorter [Karlstads Universitet 2004; Malmö Högskola 2004; Kristianstad Högskola 2006], utom i Stockholm där det benämns odontologisk profylaktik [Karolinska Institutet 2002]. Det finns skillnader mellan utbildningarna när det gäller upplägg av olika kurser samt att Karlstad har nätbaserade distansutbildning. Behörighetskraven för tandhygienistutbildningen i Sverige är förutom den grundläggande behörigheten; matematik B, samhällsvetenskap A, naturvetenskap B alternativt fysik A, kemi A, biologi A eller motsvarande [Högskoleverket 2006]. Söktrycket till utbildningen (Tabell 1) och tillväxten på tandhygienister är god och en ökad efterfrågan finns [Socialstyrelsen 2004].

Tabell 1. Statistik över antalet sökande till tandhygienistprogrammet höstterminen 2006
[Högskoleverket, 2006]

Högskola/Universitet	Antal utbildnings- platser	Antal förstahands- sökande	Antal sökande (även obehöriga)
Falun	25	78	388
Göteborg	20	103	731
Jönköping	30	76	479
Karlstad	42	180	550
Kristianstad	22	66	439
Malmö	16	151	633
Stockholm	40	268	915
Umeå	25	70	385

Invandringen till Sverige

Under år 2005 invandrade cirka 50 000 personer till Sverige. Invandringen till Sverige har ändrat karaktär under senare år. Tidigare invandring var på grund av behovet av arbetskraft, men nu är orsakerna flykt från krig, förtryck etc. Till följd av detta har invandringen i Sverige ökat kraftigt. Sverige har därigenom blivit ett mångkulturellt samhälle med en ökad etnisk mångfald [Migrationsverket 2006].

Begreppet invandrare

Det finns egentligen ingen tydlig definition av begreppet ”invandrare”. Begreppet invandrare används för att representera antingen utrikes födda personer eller utländska medborgare, som har flyttat från ett land antingen permanent eller tillfälligt för att bosätta sig i ett annat land [Departimentskrivelsen 1999, Migrationsverket 2006].

Integration

Integration omfattar möjligheten till arbetsmarkand, egenförsörjning och delaktighet i samhället [Integrationsverket 2006]. Det innebär inte att man förnekar den kulturella bakgrunden och den egna etniska identiteten. Integrationsverket har framställt en rapport, integrationsbarometer 2005, där det framkommer hur allmänheten i Sverige ser på etnisk mångfald och integration. En enkätundersökning gjordes på 2572 individer. Resultatet visade

att nästan åtta av tio helt eller delvis tycker att det är bra att människor från olika kulturer blandas med varandra. Mätningen visade också att ca 80 % av den svenska befolkningen hade en positiv inställning till mångfald i Sverige. Fler än hälften ansåg att integrationen fungerade mycket dåligt eller ganska dåligt [Integrationsverket 2006].

Kommunikation

Kommunikation utgör en stor del av arbetet inom vården. Kunskaper måste finnas inom området som gör att man kan kommunicera, inte bara med patienter, utan även med kollegor och andra yrkesgrupper. I språkliga sammanhang innebär kommunikation att människor med hjälp av gemensamt språk, kroppsspråk, ljud, visuella bilder samt tecken utbyter information med varandra. Vissa kroppsuttryck är ungefär likadana överallt i världen, till exempel uttrycket för ilska, medan andra signaler och kroppsuttryck skiljer sig åt. Andra signaler som man skulle kunna tro alltid betyder samma sak, är till exempel att skaka på huvudet för att uttrycka ”nej”. I Grekland och Turkiet kastar man däremot huvudet bakåt för att uttrycka ”nej” [Backlund 2006].

Bemötande

Bemötande handlar om människans lika värde. Grunden till att kontakt utvecklas är själva mötet mellan människor. Alla människor har rätt att accepteras för den man är och få ett värdigt bemötande med respekt. Var och en har också rätt att bli sedd som en människa med kunskap och erfarenhet [Specialpedagogiska institutet 2006]. Vid gott förtroende och öppenhet skapas en relation, vilket är en grundförutsättning för god kontakt i ett mångkulturellt samhälle. Reaktionen vid möten kan se olika ut beroende på erfarenheter, förväntningar och tolkningar av den situation som man befinner sig i. Förväntningar skapas på hur man ska vara och vad man ska ställa upp på. Mötet blir inte alltid som man har tänkt sig, och det är då viktigt att försöka förstå orsakerna bakom detta för att kunna lösa det [Carlander et al. 2002].

Kultur

Kultur uttrycks via språk, traditioner och religion. Kultur förmedlar och upprättar samhällets moral och värderingar till individen [Pripp och Öhlander 2005]. Begreppet har olika innebörd på olika platser eller länder [Björngren 2005]. När det gäller invandrare i Sverige lyfts kultur fram som viktigt för exempelvis gemenskap och identitet. Relationen mellan invandrare och svenskar beskrivs och förklaras ofta i termer av kultur [Pripp och Öhlander 2005].

Mångkulturellt samhälle präglas av många livsstilar, språk och erfarenheter. Ett bostadsområde med en stor andel invandrare från olika länder, som förorten Rosengård i Malmö, är ett exempel på ett mångkulturellt samhälle [Nationalencyklopedin 1993].

Etnisk mångfald inom högskolan

Mot bakgrund av att Sverige utvecklas till ett mångkulturellt samhälle [Westin 2001] utgör studenterna med annan bakgrund än svensk en allt större andel än tidigare inom högskolan/universitet. Av dem som avslutade tandhygienistutbildningen vårterminen 2005 vid Högskolan Kristianstad hade 50 % ett annat ursprung än det svenska [Kristianstad Högskola 2006]. I en studie som är gjord inom sjuksköterskeutbildningen framkom att känsla av utanförskap och segregering hos de invandrade studenterna förekom i stor grad. En utbildning måste ge förutsättningar för samarbete mellan svenska och invandrade studenter [Samarasinghe 1998].

Vi har inte funnit några studier inom detta område i tandhygienistutbildningen, kunskapen är därför begränsad och behöver öka.

SYFTE

Denna studie syftade till att undersöka skillnader i upplevelse av tandhygienistutbildningen mellan nyutexaminerade tandhygienister födda utomlands och födda i Sverige.

MATERIAL OCH METOD

Denna studie är en kvantitativ undersökning med empirisk forskningsansats. Empiri är en vetenskaplig undersökning av verkligheten som grundar sig på undersökningar, erfarenheter samt experiment och inte på filosofiska resonemang [Olsson & Sörensen 2001].

Undersökningen har skett med användning av postenkät som innehöll 20 öppna och slutna frågor. Enkätfrågorna testades genom en pilotstudie på åtta tandhygienister på Högskolan Kristianstad, fyra med invandrarbakgrund och fyra med svensk bakgrund. Pilotstudien visade att frågorna uppfattades korrekt och därför gjordes inga korrigeringar.

Studien vänder sig till samtliga nyutexaminerade tandhygienister år 2006 från tandhygienistprogrammen i Falun, Göteborg, Jönköping, Kristianstad, Malmö, Stockholm och Umeå, vilket sammanlagt var 162 respondenter. Tandhygienistprogrammet i Karlstad exkluderades för att det är en distansutbildning vilket innebär andra förutsättningar än övriga utbildningar. Namn och adress på respondenterna samlades in via telefonsamtal från

respektive högskola/universitet för att få klasslistan skickad. Enkäten (Bilaga 1) och följebrevet (Bilaga 2) skickades tillsammans med ett frankerat svarskuvert via post i mitten av februari månad 2007 till 162 nytexaminerade tandhygienister. Respondenterna uppmanades att svara inom en vecka. Inom denna tidsperiod besvarades 94 enkäter medan 10 inte levererades till mottagare på grund av felaktig adress och räknades därför som extern bortfall. En påminnelse skickades till de 58 som inte hade besvarat enkäten, av dem besvarades åtta enkäter. Det sammanlagda antalet deltagare i denna undersökning blev därför 102 (63 %) nytexaminerade tandhygienister.

Statistisk bearbetning

Datansamlingen bearbetades med användning av statistikprogrammet SPSS (Statistical Package for the Social Sciences), version 12.0. Resultatet beskrivs med deskriptiv och analytisk statistik. Skillnader mellan undersökningsgrupperna, födda i Sverige respektive inte födda i Sverige, analyserades med chitvå test. p värde <0.05 är statistiskt signifikant.

Mätskalan som har använts är av både kvalitativa och kvantitativa variabler. I den kvalitativa variabeln ingår ordinalskalan som innebär mätvärden som rangordnar individerna. I den kvantitativa variabeln ingår intervallskalan som innebär en rangordning av kontrollvärden [Ejlertsson 2005] som i detta fall ålder, högskolepoäng, nationalitet och ankomstår till Sverige. Svaren på de öppna frågorna kategoriserades och lades sedan in som variabelvärden för att kunna databehandlas som övriga enkätsvar.

I enkäten fanns frågor med svarsalternativen: mycket bra, bra, mindre bra, dåligt, i hög grad, ganska hög grad, i liten mån och inte alls. Dessa alternativ fördes samman vid databearbetningen till mycket bra/bra och mindre bra/dåligt samt i hög grad/ganska hög grad och i liten mån/inte alls.

ETISKA ASPEKTER

Etiskt tillstånd har ansökts hos etiska rådet vid institutionen för hälsovetenskaper Högskolan Kristianstad i början av år 2007. Respondenterna har genom ett följebrev informerats om enkätundersökningen och dess syfte. De har även fått information om att det är frivilligt att delta i studien.

Enkäterna har behandlats konfidentiellt. Obehöriga har inte kunnat ta del av det insamlade materialet då det förvarades inlåst. Resultatet presenteras inte på sådant sätt att respondenterna kan kännas igen. Varje enskild respondent fick en kod och en kodlista sammanställdes. Denna

har bevarats i Högskolan Kristianstad hos en för studien utomstående person. När enkäten återvände ströks kod och namn i kodlistan för att onödiga påminnelser inte skulle skickas ut. Materialet skall förstöras efter att studien är färdigställd och datainsamlingen kommer inte att användas vidare i andra studier.

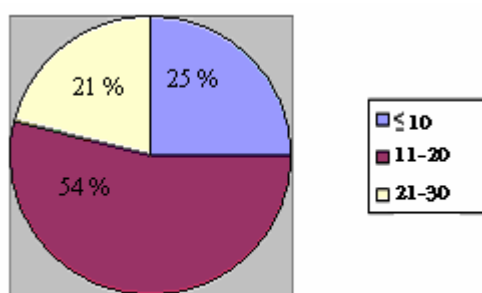
RESULTAT

Resultatet baseras på 102 nytexaminerade tandhygienister. Av dessa var 78 födda i Sverige och 24 födda utomlands. Bland de båda undersökningsgrupperna var åldersgruppen 20-30 år dominerande (Tabell 2).

Tabell 2. Ålderfördelningen hos 102 nytexaminerade tandhygienister

Ålder	20-30 (%)	31-40 (%)	41-50 (%)	P-värde
Födda utomlands (n=24)	58	4	38	
Födda i Sverige (n=78)	68	9	23	0,304

Respondenterna födda utomlands kom från världsdelarna Asien (Irak, Iran, Kurdistan, Assyrien), Europa (Ryssland, Tjeckien, Bosnien, Kosova, Kroatien) samt Sydamerika (Chile, Peru, Kuba). Av födda utomlands (n=21) var politik den avgörande (57 %) orsaken till varför man invandrade till Sverige, därefter kom ekonomi (33 %) och sist uppgavs familjen (10 %) vara orsak. Majoriteten av födda utomlands hade bott i Sverige mellan 11-20 år (Figur 1).

Figur 1. Antal år i Sverige hos födda utomlands (n=24)

Inga skillnader mellan de båda grupperna födda utomlands respektive födda i Sverige fanns över hur de upplevde bemötande från lärare och kurskamrater (Tabell 3). Majoriteten svarade att lärarna var överlag tillmötesgående. Av dem som upplevde att bemötandet var mindre bra/dåligt uppgavs att lärarna favoriserade elever. En respondent tyckte att det fanns en dold

diskriminering på utbildningen. Vad gäller bemötande från kurskamrater uppgavs att det fanns en bra sammanhållning i de olika grupper som fanns på utbildningen. Det rådde överlag en tvåvägskommunikation med lärarna. Respondenterna ansåg även att lärarna var lyhörda. En mindre del av respondenterna (n=3) tyckte att lärarna inte var ”kompetenta för invandrarstudenter” och inte heller kunde ta kritik. Kommunikationen mellan respondenterna och kurskamraterna uppgavs i stort vara positiv. Enstaka respondenter svarade att det fanns missförstånd på grund av olika nationell bakgrund.

Tabell 3. Skillnader i upplevelser av bemötande och kommunikation gentemot lärare och kurskamrater hos 102 nyutexaminerade tandhygienister

Bemötande/ Kommunikation	Mycket bra/bra (%)	Mindre bra/dåligt (%)	P-värde
<i>Bemötande lärare</i>			
Födda utomlands (n=21)	86	14	0,696
Födda i Sverige (n=78)	90	10	
<i>Bemötande kurskamrater</i>			
Födda utomlands (n=23)	96	4	0,230
Födda i Sverige (n=77)	100		
<i>Kommunikation lärare</i>			
Födda utomlands (n=24)	83	17	0,472
Födda i Sverige (n=77)	90	10	
<i>Kommunikation kurskamrater</i>			
Födda utomlands (n=23)	96	4	0,409
Födda i Sverige (n=77)	99	1	

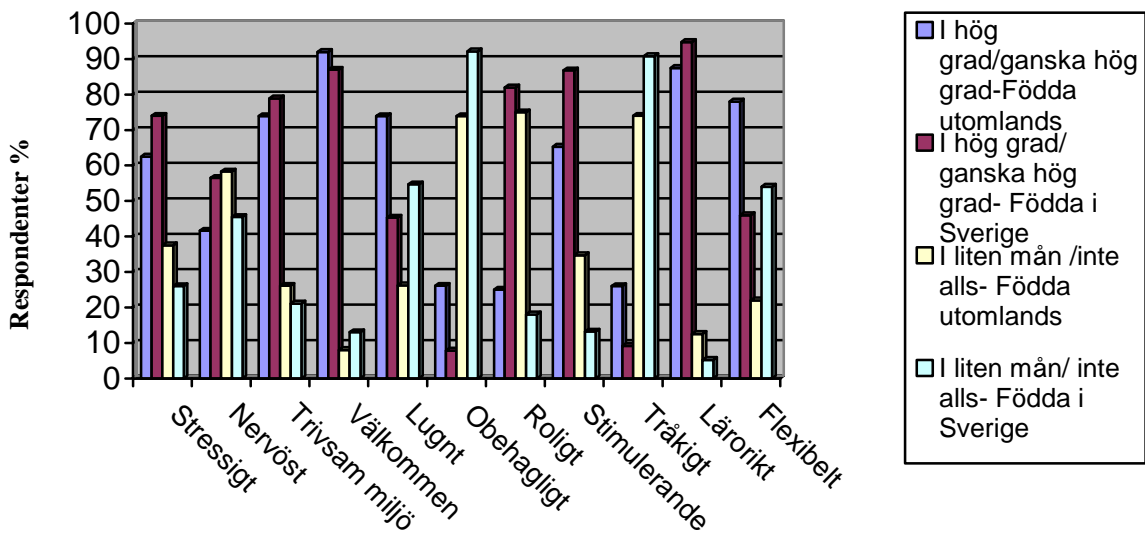
Respondenterna tyckte i stort att de fick det stöd de behövde från lärare och kurskamrater (Tabell 4). Det fanns ingen skillnad mellan undersökningsgrupperna.

Tabell 4. Skillnad i upplevelse av stöd från lärare och kurskamrater hos 102 nytexaminerade tandhygienister

	Stöd (%)	Inte stöd (%)	P-värde
<i>Stöd från lärare</i>			
Födda utomlands (n=24)	83	17	
Födda i Sverige (n=74)	81	19	1,000
<i>Stöd från kurskamrater</i>			
Födda utomlands (n=23)	96	4	
Födda i Sverige (n=74)	96	4	1,000

Det fanns signifikanta skillnader då det gällde att utföra skolarbete med de tre närmaste kurskamrater och dess nationaliteter (p-värde <0,0005). Av de födda i Sverige var det 53 % som utförde skolarbete med enbart kurskamrater födda i Sverige, mindre än hälften (38 %) gjorde det med kamrater av blandad nationalitet och övriga 8 % med kamrater enbart födda i annat land. En procent besvarade inte frågan. De flesta (63 %) av de födda utomlands utförde skolarbete med två invandrare och en svensk, 12 % med enbart invandrare och 17 % med enbart svenskar. Övriga (8 %) respondenter besvarade inte frågan. De födda utomlands ansåg att deras flerspråkiga kunskap var en fördel i utbildningen då de till exempel hade en patient med samma modersmål. Nittiosex procent av de födda utomlands tyckte att de hade tillräckliga språkkunskaper, medan 4 % inte tyckte det.

Nittiotvå procent av födda utomlands uppgav att de i hög grad/ganska hög grad kände sig välkomna till utbildningen och 87 % upplevde utbildningen som lärorikt i hög grad/ganska hög grad (Figur 2). De flesta födda i Sverige (87 %) upplevde sig välkomna till utbildningen samt tyckte att denna var lärorikt (94 %). Det som skiljde undersökningsgrupperna mest åt var om utbildningen upplevdes som roligt. Åttiotvå procent av de födda i Sverige upplevde utbildningen som roligt i hög grad/ganska hög grad och 25 % av de födda utomlands upplevde att utbildningen var roligt i hög grad/ganska hög grad (Figur 2). Bortfall redovisas i tabell fem.

Figur 2. Upplevelse av tandhygienistutbildningen hos nyutexaminerade tandhygienister födda utomlands (n=24) och födda i Sverige (n=78)

Tabell 5. Bortfall på frågan om upplevelse av tandhygeinsitutbildningen hos 102 nyutexaminerade tandhygienister födda utomlands och födda i Sverige

	Födda utomlands (%)	Födda i Sverige (%)
Stressigt	0	3
Nervöst	0	4
Trivsamt; Flexibelt	4	3
Välkommen; Lugn	4	4
Obehagligt; Roligt; Stimulerande; Tråkigt	4	3
Lärorikt	0	1

Sjuttioåtta procent av de födda i Sverige tyckte att utbildningen motsvarade deras förväntningar medan 20 % svarade nej på frågan. Två procent besvarade inte frågan. Av de födda utomlands tyckte 82 % att utbildningen motsvarade deras förväntningar och 10 % tyckte att det inte gjorde det. Åtta procent besvarade inte frågan. Det finns ingen signifikant skillnad mellan undersökningsgrupperna.

DISKUSSION

Datansamlig för en kvantitativ studie kan göras exempelvis genom via enkäter eller intervju. Vid intervju krävs direktkontakt mellan intervjuaren och den intervjuade. Detta gör att endast fåtal kom att ingå i studien [Ejlertsson 2005] och ger därför ingen helhetsbild av skillnader i upplevelse av tandhygienistutbildningen mellan nyutexaminerade tandhygienister födda utomlands och födda i Sverige. I denna studie har därför enkät används.

Mer än hälften (63 %) av de nyutexaminerade tandhygienister besvarade enkäterna, vilket är en låg svarsfrekvens. Anledningen till bortfall (37 %) kan bero på att de nyutexaminerade tandhygienisterna inte anser att studien är viktig eller har en negativ inställning till utbildningen. En annan anledning kan vara att de inte haft tid att besvara enkäten. En påminnelse skickades en gång för att få en högre svarsfrekvens. Det hade troligen blivit en högre svarsfrekvens om påminnelse hade skickats två gånger [Ejlertsson 2005], vilket tiden inte medgav. Högsta svarsfrekvensen var från Malmö Högskola (89 %) och lägst från Stockholm (47 %). Trots en hög svarsfrekvens från Kristianstad Högskola (75 %) förväntade vi oss en högre svarsfrekvens från dem eftersom de själva studerat här. Resterande högskolor/universitet hade en svarsfrekvens mellan 50-70 %.

Via klasslistor kunde vi notera att det var 48 individer med annat namn än svenskt och 114 med svenskt namn. Av dem som antogs födda i Sverige var det 78 (68 %) respondenter som återsände enkäten till skillnad, från dem som antogs födda utomlands där 24 (50 %) återsände den besvarade enkäten.

Då pilotstudien utfördes behövdes inga korrigeringar göras. För att underlätta statistisk bearbetning och tolkning fördes svarsalternativ samman där det fanns flera alternativ. På fråga sju i frågeformuläret (Bilaga 1) fanns en VAS-skala som visade sig vara för kort (8 cm). Frågan exkluderades då en VAS-skala ska vara 10 cm enligt Ejlertsson [2005].

Resultatet från undersökningen visade att det inte fanns någon signifikant skillnad mellan de födda i Sverige och de födda utomlands. De hade samma upplevelse av tandhygienistutbildningen, vilket är positivt att studenterna behandlas rättvist och respekteras för den man är. Detta gör det inte svårt för nyutexaminerade tandhygienister att ta sig in på arbetsmarkanden, eftersom en positiv mental barriär skapas. På så sätt blir prestationen bättre både privat och i arbetslivet [Angelöw 2002]. Svaren från enkäterna visar att samtliga tandhygienistprogram som ingick i studien har studenter från flera olika nationaliteter. Varför det inte finns någon signifikant skillnad mellan undersökningsgrupperna kan bero på att invandrarna har integrerats i det svenska samhället. I samhället har en anpassning och sammanflätning skett mellan de olika nationaliteter som finns i Sverige. En integration skapas

genom en kombination av invånarnas och statens ingripande. Så att alla grupper känner samhörighet och delaktighet [SOU 2006].

Den största fördelen som de födda i Sverige har är att de har det svenska språket som modersmål. De födda utomlands land tyckte i denna studie däremot att deras flerspråkigheter istället var en resurs och kunde användas då man fick patienter med invandrabakgrund. Dessa respondenter såg möjligheter istället för hinder. Samarsinghe [1998] visade att brister i det svenska språket utgjorde det största hindret i utbildningen för invandrade studenter i sjuksköterskeutbildningen. Det är möjligt att ett annat resultat hade framkommit från vår studie om frågan hade ställts annorlunda eller genom att flera frågor hade handlat om hur de upplevde sina språkkunskaper.

I studien framkommer resultat som visar att båda undersökningsgrupperna upplevde att de fick det stöd de behövde av både lärare och kurskamrater (fråga 14-15). Detta tyder på att samtliga tandhygienistprogram i Sverige har en god kvalitet gällande stöd till studerande. Det finns en god tillgänglighet till lärarna och goda möjligheter till vägledning [Kristianstad Högskola 2006].

SLUTSATS

Slutsatsen från denna enkätstudie är att respondenter födda utomlands respektive födda i Sverige överlag upplevde tandhygienistutbildningen som positiv. Det rådde en god kommunikation gentemot lärare och kurskamrater samt att de blev väl bemötta. Respondenterna uppgav att de fick det stöd de behövde från både lärare och kurskamrater. Studien visade en signifikant skillnad då det gällde vilken nationalitet de tre närmaste kurskamrater vid skolarbete (p -värde $\leq 0,0005$) hade.

REFERENSLISTA

Angelöw B (2002). Friskare arbetsplatser. Lund: Studentlitteratur. ISBN 91-44-02751-6

Backlund B (2006). Inte bara ord- en bok om talad kommunikation. Lund: Studentlitteratur. ISBN 91-44-04516-6

Björngren C (2005). Tandhygienistens arbete med patienter i ett mångkulturellt samhälle - en studie av migrationsrelaterade frågeställningar och samtal. Princo Team offset & Media: Malmö. ISBN: 91-7104-065-X

Carlander J, Eriksson K, Hansson- Pourtaheri A-F, Wikander B (2002). Trygga och otrygga möten. Ghotia. Stockholm: Studentlitteratur. ISBN: 91-7205-3046

Departementsskrivelse (Ds 1999:48); Begreppet invandrare - användningen i lagar och förordningar. Regeringskansliet – Kulturdepartementet.

Ejlertsson (2005). Enkäten i praktiken -en handbok i enkätmetodik. Lund: Studentlitteratur. ISBN: 91-44-03164-5

Hargreaves A (1998). Läraren i det postmoderna samhället. Lund: Studentlitteratur. ISBN: 91-44-00289-0

Högskoleverket (2006). Stockholm. URL:<http://www.studera.nu> [Tillgänglig 2006-11-03].

Integrationsverket (2006). Integrationsbarometer 2005- En rapport om allmänhetens attityder, erfarenheter och kunskaper inom områdena integration, mångfall och diskriminering. ISSN: 14045370

Karolinska Institutet (2002). Styrelsen för utbildning. Stockholm: Utbildningsplan

Karlstads universitet (2004). Filosofisk-teknisk Fakultetsnämnd. Karlstad: Utbildningsplan.

Kristianstad Högskola (2006). Självutvärdering av tandhygienistprogrammet vid högskolan Kristianstad, (s 4).

Lagar och förordningar [URL:http://www.riksdagen.se](http://www.riksdagen.se). Sveriges Författningssamling 1993:100 [Tillgänglig 2007-01-16].

Malmö Högskola (2005). Odontologiska fakultetsstyrelsen. Malmö: Utbildningsplan.

Migrationsverket (2006). Verksamheten i siffror. URL:<http://www.migrationsverket.se> [Tillgänglig 2006-10-02].

Nationalencyklopedin (2007). Bra böcker. Höganäs: Uppslagsverk.

Olsson H och Sörensen S (2001). Forskningsprocessen - kvalitativa och kvantitativa perspektiv. Liber. Stockholm: Studentlitteratur. ISBN: 91-47-04958-8

Pripp O och Öhlander M (2005). Bruket av kultur –hur kultur används och görs socialt verksamt. Lund: Studentlitteratur. ISBN: 91-44-04327-9

Samarsinghe K (1998). Invandrade studenters uppfattning av svensk sjuksköterskeutbildning. C-uppsats. Lunds universitet.

Socialstyrelsen (2004). Årsrapport, NPS 2004 tandläkare och tandhygienister. Artikelnummer: 2004-131-3

Socialstyrelsen (2005). Kompetensbeskrivning för legitimerad tandhygienist. Artikelnummer: 2005-105-1

Statens offentliga utredningar (2006). Integrationens svarta bok- Agenda för jämlikhet och social sammanhållning. ISSN 0375-250X

Specialpedagogiska institutet (2006). Bemötande. Stockholm. URL:<http://www.sit.se> [Tillgänglig 2006-10-30].

Sveriges Tandhygienistföreningen (2006). Etiska regler.

[URL:http://www.tandhygienistforeningen.se](http://www.tandhygienistforeningen.se) [Tillgänglig 06-10-06].

Westin C (2001). Mångfald som vision och praktik. Integrationsverkets rapportserie: 2001:05. ISSN: 1404-53

FRÅGEFORMULÄR

Frågorna besvaras med ett kryss i rutan och med endast ett alternativ, om inget annat anges.

1. Till vilken åldersgrupp tillhör Du?

☐ 20-25	☐ 26-30
☐ 31-35	☐ 36-40
☐ 41-45	☐ 46-50
☐ 51-55	☐ 56-60

2. Hur många poäng bestod Din utbildning av?

- 80 poäng 85 poäng 120 poäng

3. Är Du född i Sverige?

- Ja **Om Ja gå till fråga 8**
- Nej

4. Vilket år kom Du till Sverige?

5. Vilken nationalitet tillhör Du?

6. Varför invandrade Du till Sverige?

7. Hur svensk känner Du Dig? Svara genom att sätta kryss på linjen som stämmer för Dig

1 _____ 10

I liten grad

I hög grad

8. Hur blev Du bemött av lärarya under Din tandhygienistutbildning?

- Mycket bra
 Bra
 Mindre bra
 Dåligt

Motivera Ditt svar!

9. Hur blev Du bemött av kurskamraterna under Din tandhygienistutbildning?

- Mycket bra
 Bra
 Mindre bra
 Dåligt

Motivera Ditt svar!

10. Hur var kommunikationen mellan Dig och lärarya?

- Mycket bra
 Bra
 Mindre bra
 Dåligt

Motivera Ditt svar!

11. Hur var kommunikationen mellan Dig och kurskamraterna?

Mycket bra

Bra

Mindre bra

Dåligt

Motivera Ditt svar!

12. Ange nationaliteten på de tre närmsta kurskamrater som du oftast arbetade med under utbildningen.

13. Anser Du att utbildningen motsvarade Dina förväntningar?

Ja

Nej

14. Kände Du att Du fick stöd av lärarna under Din utbildning?

Ja

Nej

Motivera Ditt svar!

15. Kände Du att Du fick stöd av Dina kurskamrater under Din utbildning?

Ja

Nej

Motivera Ditt svar!

16. Hade Din nationella bakgrund någon betydelse för med vem Du utförde skolarbetet med?

Ja

Nej

17 a. Har din nationella bakgrund varit en fördel under Din utbildning?

Ja

Nej

Motivera Ditt svar!

17 b. Har din nationella bakgrund varit en nackdel under Din utbildning?

Ja

Nej

Motivera Ditt svar!

18. Anser Du att du hade tillräckliga språkkunskaper för Din utbildning?

Mer än tillräckligt

Tillräckligt

Otillräckligt

19. Vilket är Ditt sammanfattande omdöme av tandhygienistutbildningen?

- Mycket bra
- Bra
- Mindre bra
- Dåligt

20. Vilka var Dina upplevelser av Din tandhygienistutbildning? Svara genom att sätta ett på svarsalternativen.

	I hög Grad	Ganska hög grad	I liten mån	Inte alls
Stressigt	☐	☐	☐	☐
Nervöst	☐	☐	☐	☐
Trivsamt miljö	☐	☐	☐	☐
Välkommen	☐	☐	☐	☐
Lugnt	☐	☐	☐	☐
Obehagligt	☐	☐	☐	☐
Roligt	☐	☐	☐	☐
Stimulerande	☐	☐	☐	☐
Tråkigt	☐	☐	☐	☐
Läroligt	☐	☐	☐	☐
Flexibelt	☐	☐	☐	☐

Tack för Din medverkan!

FÖLJEBREV

Till dig som är nyutexaminerade tandhygienist!

Mot bakgrund av att Sverige utvecklas till ett flerspråkigt och mångkulturellt samhälle är det viktigt att studenterna inom högskolan också speglar befolkningen i övrigt. När det gäller mångkulturalism och förhållande mellan etnicitet och utbildning i högskolan är kunskapen begränsad och den behöver därför öka. Det finns inga gjorda studier inom detta ämne inom tandhygienistutbildningen och vi anser därför att denna studie är viktig att genomföra.

Vi är två tandhygieniststuderande som skriver vår C-uppsats vid Högskolan i Kristianstad. Syftet med studien är att undersöka skillnader i upplevelser av tandhygienistutbildningen mellan nyutexaminerade tandhygienister födda i annat land och de födda i Sverige. Enkäten skickas ut till Dig för att Du tillhör målgruppen för undersökningen. I undersökningen kommer det att ingå nyutexaminerade tandhygienister från alla utbildningsorter i Sverige

Det är frivilligt att delta i studien, men för att studien ska vara av god kvalitet är ett högt deltagande viktigt. Vi är tacksamma om Du vill medverka i vår studie. Försök besvara enkäten så fullständigt som möjligt. Skicka sedan tillbaka enkäten till oss senast den... i ett bifogat portofritt svarskuvert.

Enkäterna behandlas konfidentiellt!

Svaren som vi får in kommer att databehandlas utan identitetsuppgifter. Varje enskild respondent kommer att få en kod för att onödiga påminnelser inte skall skickas ut. Obehöriga kan inte ta del av det insamlade materialet då detta kommer att förvaras inlåst och resultatet kommer inte att presenteras på sådant sätt att Du kan kännas igen. Materialet skall förstöras efter att studien är färdigställd och datainsamlingen kommer inte att användas vidare i andra studier.

Vid frågor och oklarheter angående enkäten är Du välkommen att höra av Dig till
Wiam Amairi Sarah 0737-59 67 41 eller Lejla Sallahu 0736-23 03 36

OBS! Hör av er till oss vid behov av en ny enkät. Besvarad enkät skickas senast den **21/3**.

Med vänliga hälsningar

Lejla Sallahu och Wiam Amairi, tandhygieniststuderande på Högskolan i Kristianstad samt handledare Pia Andersson.